בס"ד

גליון ב"ט
חודש אלול
תהא שנת
פלאי המשיח

פְּלָאוֹת עֲדוּתֶיךָ

אמרות טהורות מהגה"ח רבי יצחק פייוויש גינזבורג שליט"א

חינוך והדרכה

לכבוד ח"י אלול, יום ההולדת לשני המאורות הגדולים, מוגש בזה מאמר מעובד מרבינו שליט"א על אמרת כ"ק אדמו"ר הרש"ב מליובאוויטש נ"ע: "מורנו הבעש"ט הוא ראש המחנכים, וכ"ק אדמו"ר הזקן הוא ראש המדריכים". במאמר מבואר עניינם של שני הגדרים והיותם שני שלבים בחינוך ובירושת הארץ הקדושה.

בח"י באלול חל יום ההולדת, "מזליה גבר"[א], לשני המאורות הגדולים של החסידות, מורנו רבי ישראל בעל שם טוב (שנולד בשנת נח"ת) וכ"ק רבי שניאור זלמן מליאדי, אדמו"ר הזקן (שנולד בשנת קה"ת).

דעת לנבון נקל, כי לא ניתן להקיף את כל האישיות המאירה של שני ענקי־עולם אלו, ולא את תורתם הרחבה והעמוקה מני ים. אבל אפשר להתבונן קמעא בכמה נקודות המאירות לנו מהם, עד עצם היום הזה. לשם כך, נעזר בהגדרה מעניינת שניסח כ"ק אדמו"ר הרש"ב, רבי שלום דובער מליובאוויטש (שהינו דור חמישי לאדמו"ר הזקן): "הבעל שם טוב הוא ראש המחנכים וכ"ק אדמו"ר הזקן ראש המדריכים"[ב]. מקור צמד המלים 'מחנך' ו'מדריך' יחד הוא בפסוק "חנֹך לנער על פי דרכו"[ג], אך מהי כוונת הדברים, מהו ההבדל בין חינוך להדרכה?

קשר ודרישה

החינוך הוא בצעדים הראשונים, התחלה חדשה, כמו "חנוכת הבית", וכמו שמודגש בפסוק "חנֹך לנער". וכך מבארים גדולי המדקדקים: "התחלת האכילה בבית חדש יקרא חינוך, כמו שיקרא התחלת הלימוד בנער"[ד]. המטרה העיקרית של חינוך ילד יהודי רק היא להשריש בו את האמונה הטהורה בהשי"ת ובהשגחתו, את תחושת השייכות לעם היהודי, "בני א־ל חי"[ה], מתוך אהבת השי"ת, אהבת התורה ואהבת ישראל, ואת הרצון הכללי לקיים את תורת ה' ומצוותיו. עיקר החינוך הוא בגיל הרך, ואפילו מיד לאחר הלידה, והוא 'מדבר' ישירות אל הנפש, יותר בדרך של התקשרות חווית־עצמית ופחות בתבניות שכליות.

ההדרכה, לעומת זאת, עוסקת בהמשך הדרך, כאשר הילד הקטן הפך לבחור העומד על דעתו (ולמעשה, עד גיל מאה־ועשרים), וכעת צריך להורות לו את הדרך המפורטת שעליו ללכת בה – ללמד אותו את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון, לעסוק בתיקון ועידון המדות לפרטי פרטים. המדריך מורה שלא מספיק לומר "מודה אני" ולרקוד בהתלהבות על כך ש"ברוך שלא עשני גוי" – צריך אמנם להתחיל כך, אבל גם צריך להמשיך לעבוד ולעמול, ללמוד תורה עוד ועוד, ולהפוך את ההתקשרות הכללית לה' להנחיה בכל פרט ופרט בחיים. בנוסף להדרכה השווה לכל נפש, המדריך מסייע לכל אחד למצוא את העבודה המיוחדת המתאימה לאופיו ולכשרונותיו, הדרך המיוחדת שלו בתוך דרך התורה הכללית. כמובן, בלי חינוך אין הדרכה! החינוך מעניק את היסודות, וההדרכה בונה את הבניין.

אבי החסידות ורבה של החסידות

מורנו הבעש"ט הוא אבי תנועת החסידות, שאילולא היינו בטוחים בקיומו קשה היה לדמיין כיצד היה בגשמיות יהודי מופלא שכמוהו... הבעש"ט הוא כמו אבא טוב העומד על ערש תנועת החסידות שזה עתה יוצאת לאויר העולם. הבעש"ט עצמו, בתקופה הראשונה בחייו, היה עוזר למלמד־תינוקות, ויש לומר שגם לאחר שהתגלה והיה רבי לגדולים שבגדולים, הוא דאג לחנך אותם כמו ילדים קטנים... עיקר ירושתו של הבעש"ט לדורות הבאים אינה רק בתורות שנמסרו בשמו (אם כי הן מהוות פנינים יקרות, ויסודות עמוקים בעבודת השי"ת) – ובכוונת מכוון הוא עצמו לא כתב דברי אלקים חיים – אלא בעצם השראת האמונה הטהורה והתמימה, בהתקשרות כללית לה' ולתורתו.

על פי המאמר "חינוך והדרכה" בספרו של רבינו "תשובת השנה" (מאמר לח"י אלול).

א) ראה ירושלמי ר"ה פ"ג ה"ח ובקרבן העדה שם ד"ה "היה מעמיד".
ב) סה"ש ה'תש"ג עמ' 187.
ג) משלי כב, ו.
ד) ספר השרשים, שרש 'חנך'.
ה) הושע ב, א.

ניתן להעמיד את יסודות שיטת החסידות שגילה הבעש"ט על העיקרים הבאים; **אהבת ישראל** לכל יהודי, **שמחה** בעבודת ה', **דבקות** בקב"ה על ידי תפלה תורה ומצוות, **ואמונה** שבכל דבר אפשר לעבוד את ה' שכן הקב"ה נמצא בכל מקום[ו]. עוד בחיים חיותו ועד לימינו, ובהשפעה ישירה עד אלינו "אנחנו אלה פה היום כולנו חיים"[ז], הבעש"ט הוא אכן "ראש המחנכים", שאנו יונקים ממנו בדרכים רבות – החל מסיפורי־חסידים ומופתים המסופרים אודותיו, ועד יסודות אמונה שהפכו ל'נכסי צאן ברזל' ביהדות, ועד היום המוני יהודים (ואפילו מאומות העולם) מושפעים ממנו בנושאים רבים גם בלי לדעת זאת.

תלמידו הגדול וממשיכו של מורנו הבעש"ט היה הרב המגיד ממעזריטש, ואחריו הפכה החסידות לתנועה של ממש, כאשר תלמידיו ותלמידי־תלמידיו הפיצו אותה בכל רחבי אירופה (ומשם התפשטה עוד בכל קצוות תבל). תלמידו הצעיר והחביב של הרב המגיד היה כ"ק אדמו"ר הזקן, שהתייחד בתור המנסח הגדול של **תורת** החסידות, כמו בספר התניא – יצירה מיוחדת, ספר שעליו נאמר שהוא 'תורה שבכתב' של החסידות[ח] (ספר שבנוי באופן **שיטתי** ומסודר, ולא כ'הברקות' של דברי תורה על סדר הפרשות וכדומה), ובהמון דרושי החסידות שלו (שנדפסו בעשרות כרכים) המסבירים את פנימיות התורה בדרך המובנת לשכל, בחכמה, **בינה** ודעת (ומכאן ראשי התבות **חב"ד**). בד־בבד נמנה אדמו"ר הזקן בשורה הראשונה של גדולי ישראל המפורסמים בנגלה של התורה בכל הדורות – כמו שניכר בשולחן־ערוך שחיבר – עד שזכה לתואר 'הרב' סתם (ושלחן ערוך שלו מכונה 'שלחן ערוך הרב').

אדמו"ר הזקן, אם כן, זכאי להקרא "ראש המדריכים". עד עצם היום הזה, אלפים ורבבות יהודים צועדים בדרכים הבטוחות שמורה אדמו"ר הזקן, הן בעולם ההלכה הנגלה, והן בעבודת ה' בכלל. אדה"ז **פורט** את האמונה הגדולה והכוללת שהבעש"ט הנחיל לנו בשחר ילדותנו, ומדריך אותנו בכל נתיבות החיים הסוערים. היסודות שלימד הבעש"ט צריכים להיות מוטמעים בנפשנו, שוזרים את כל אורחות החיים שלנו, נמצאים בכל מקום גם אם אינם מובלטים – כמו יסודות הבניין ושרשי האילן, המחזיקים את הכל מבלי שיראו אותם – ועליהם ניצב לתפארת הבניין שבנה אדמו"ר הזקן, עולה ומשגשג האילן הענף.

הבעש"ט מלמד עד כמה ה' אוהב אותנו, שומר ומשגיח עלינו בכל עת, "כגָמֵל עלי אמו"[ט]. ואילו אדה"ז מדגיש בעיקר שהאדם חייב לעבוד בכח עצמו; הוא עומד ברשות עצמו ואין הדבר תלוי אלא בו. אדה"ז קורא ליהודי, אל תסמוך על הנשמה האלוקית שבקרבך (וגם לא על הרבי שלך שיעבוד במקומך), אלא "היה נכון", עמוד על המשמר בכל עת, כי הבחירה בידך ובכל רגע עליך לבחור בטוב. במלים אחרות, הבעש"ט הדגיש את השגחת ה' עלינו, שאפשר להיות סמוך ובטוח עליה בכל מצב, ואילו אדה"ז מדגיש שעליך לקום ולפעול, מתוך 'בטחון עצמי' חיובי, בטחון פעיל (אקטיבי) בהשי"ת "כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל"[י].

עין פרי בארץ הקדש

הדברים מזכירים את הפסוקים הפותחים את פרשת השבוע בו חל יום ח"י אלול: "והיה כי תבוא אל הארץ... ולקחת מראשית כל פרי האדמה... ושמת בטנא והלכת אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך". הביאה אל הארץ היא היסוד וההתחלה; באים אל הארץ ושותלים בה עצי פרי – כמו שכתוב במקום אחר "וכי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל"[יא]. השלב הזה מתאים לשלב **החינוך** של הבעש"ט, "בָּנֶיךָ כִּשְׁתִלֵי זֵיתִים סָבִיב לְשֻׁלְחָנֶךָ"[יב].

ההשוואה לארץ ישראל אינה רק דרוש נאה, אלא נוגעת בקשר העצמי של תנועת החסידות לארץ ישראל. אמנם הבעש"ט עצמו לא זכה להגיע לארץ, אך ידוע עד כמה השתוקק והתאמץ להגיע אליה, אלא שהדבר נמנע ממנו בהשגחה מלמעלה (ואכן, הרבה גדולי החסידות אחריו עלו לארץ, כמו בעלייה הגדולה, והראשונה מסוגה, של תלמידי הרב המגיד ובראשם הרה"ק רבי מנחם־מענדל מויטבסק זיעוכי"א). באמת, כל יסודות החסידות במהותם 'שואפים לעלות לארץ ישראל' שרק בה הם באים לידי ביטוי שלם. לדוגמא, בארץ ישראל ניכרת במיוחד השגחת הקב"ה על עם ישראל ככלל ועל כל יהודי בפרט – "ארץ אשר הוי' אלהיך דֹּרֵשׁ אֹתָהּ, תמיד עיני הוי' אלהיך בה"[יג] – וכל יהודי העולה לארץ הוא שתיל רך בגנו של ה', "שתולים בבית הוי'"[יד]. כמו שיסוד החינוך הוא להאמין בה' ולחוש את השגחת ה', כך נטיעת העצים בארץ היא ביטוי של אמונה, "מאמין בחי עולמים וזורע"[טו].

לאחר הנטיעה בארץ, יש תהליך ארוך (ודורש סבלנות) של גידול העץ, ההופך מנטיעה רכה לאילן בוגר (ותוך כדי כך עובר את שנות הערלה). הטיפול המסור בעץ מקביל לשלב ההדרכה של אדה"ז (שגם הוא רצה לעלות לארץ, ובפועל היה אחראי על 'קופת ארץ ישראל', איסוף הכספים עבור יושבי הארץ). אם בשלב הראשון היתה ניכרת השגחת ה' עלינו, הרי בהמשך אנו נדרשים לקום ולעבוד, להפעיל את הבטחון־העצמי המתוקן שלנו.

בסיומו של תהליך, אנו זוכים להביא בכורים מן הפירות המתוקים אל בית המקדש, ושם לשמוח עד בלי די, "ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך הוי' אלהיך". גם בנוגע לכל ילד יהודי: לאחר הנטיעה בחינוך נכון, על טהרת הקדש, המקנה לו שרשים ויסודות נאמנים, ולאחר **הדרכה** מתאימה המלווה את שלבי התפתחותו של הנער והאיש – זוכים לפירות טובים ולשמחה רבה.

לאחר הבאת הבכורים, אנו שבים הביתה, אל עבודת השדה והכרם, זורעים ונוטעים, ומתחילים הכל מחדש. כך גם בנפש האדם: תמיד צריך לחזור ולרענן את יסודות החינוך, עד שכל יום מתחיל בחינוך עצמי של אמונה רבה ("רבה אמונתך"), וממשיך בהדרכה נכונה ובוגרת בדרך ה'.

ו) ראו באורך במאמר "החסידות וארץ ישראל" בספרו של רבינו "מלכות ישראל" ח"א, ובמאמר "ארבעת חדושי החסידות" בגליון חשון השתא.

ז) דברים ה, ג.

ח) אגרות קודש לכ"ק אדמו"ר הריי"צ ח"ד א'א (עמ' רסא).

ט) תהלים קלא, ב.

י) דברים ח, יז.

יא) ויקרא יט, כג.

יב) תהלים קכח, ג.

יג) דברים יא, יב.

יד) תהלים צב, יד.

טו) שבת לא, א בתוספות ד"ה אמונת בשם הירושלמי.

חושי החודשים וביאורם בחסידות

עבודת חודש אלול – תיקון חוש המעשה

בתורת הקבלה מבואר (ספר יצירה פ"ה מ"ד־מ"י) כי האדם ניחן בשנים־עשר חושים (כאשר חוש אינו דווקא אמצעי לחוש משהו, כמו שמיעה או ראיה, אלא כל 'כשרון', זיקה לדבר מסויים נקראת 'חוש' בו), והם מקבילים לשנים־עשר החודשים, המקבילים גם לי"ב השבטים, לי"ב המזלות ולי"ב צירופי שם הוי'. השנה, בכל גליון יבואר בע"ה סוד חושו של החודש הנוכחי וכיצד יש לפתחו ולקדשו.

✦

חודש אלול, "חודש הרחמים והסליחות", הוא זמן המסוגל לתיקון המעשים ולחידוש הקשר־העצמי עם אבינו שבשמים. על פי פנימיות התורה, חוש הנפש השייך לחודש אלול הוא **חוש המעשה**. אין הכוונה כאן ליכולת טכנית בלבד להיות "מעשי" (שכן זהו 'חוש ההילוך' אודותיו ביארנו בחודש סיון), אלא למדרגה רוחנית עמוקה – הכח לתקן, לשכלל ולהשלים מציאות קיימת, אף אם היא שבורה ופגומה.

בלשון הקודש, "עשיה" מובחנת מ"בריאה" ומ"יצירה". בריאה משמעותה יש מאין; יצירה – שינוי מהותי; ואילו עשיה היא שיפור והשלמה של דבר קיים, מבלי לשנות את עצם מהותו. חוש המעשה הוא אפוא כח פנימי המאפשר לאדם להתבונן במציאות, לראותה כמות שהיא, ומתוך כך לזהות את הפוטנציאל הגנוז בה ולהביאו לידי תיקון בפועל.

זוהי עבודת חודש אלול – לא התחלה בתמימות שלפני הניסיון, אלא חידוש מתוך חכמה שבאה לאחר משברים ונפילות. הדוגמה המובהקת היא משה רבינו, שבראש חודש אלול עלה להר סיני לקבל את הלוחות השניים לאחר שבירת הראשונים. הלוחות השניים אינם פשרה בלבד, אלא תיקון נעלה, המגלה עומק שלא נתגלה בראשונים.

מיקומו של אלול במעגל השנה מוסיף הבנה: מצד אחד הוא החודש האחרון לשנה המתחילה בתשרי, ומצד שני הוא החודש השישי לשנה המתחילה בניסן. נמצא שאלול הוא גם סוף וגם אמצע. וכשם שבחוש המעשה רואים בכל סוף התחלה חדשה, כך אלול – סוף שנה אחת ואמצע של שנה אחרת – מלמדנו שאין יאוש, ותמיד ניתן לחדש ולהוסיף קדושה.

השבט השייך לאלול הוא שבט גד, ושמו מלשון "מזל" (כמו "גדיא יאה"). אמרו חז"ל (בראשית־רבה י', ו) "אין לך כל עשב שאין לו מזל ברקיע" – שורש עליון המחיה אותו. אך "אין מזל לישראל" (שבת קנו, א) – הכח הפנימי של ישראל נמשך מהאַיִן האלוקי, מקור כל חיות. הבעל שם טוב פירש (בעש"ט עה"ת לך אות כו): "אַיִן – [הוא ה]מזל ישראל", ללמדך שכח התיקון נובע מן ההתקשרות לשורש הנשמה, למעלה מכל הסיבות והמערכות.

גם מזל החודש – בתולה – רומז לכך, סוד הטהרה והתמימות שלא נפגמו ואינם נפגמים לעולם. בכל שנה, בימי אלול, יכול האדם לשוב לנקודה הפנימית שבנשמתו, שהיא בתולה ונקייה מכל חטא, ומתוכה לשוב אל ה'. הנקודה הזו אינה נפגעת לעולם, וממנה שואבים את הכח לשוב בתשובה שלמה.

בעבודת ה' המעשית, חוש המעשה מלמדנו שאין לזנוח דבר בטענה ש"אבוד הוא". אפילו מציאות שנראית רחוקה ומנותקת, יש בה פתח של תקווה לתיקון שלם. זהו פירוש הפסוק "אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת" – הקדוש ברוך הוא ברא את העולם כדי שאנו נוסיף בו תיקון ועשיה, עד לתיקון השלם בביאת משיח צדקנו בב"א.

דברי בני חכם חן

אוצר קצר — מתוך דברי רבינו שליט"א

בח"י אלול שס"ט נסתלק המהר"ל מפראג, ובהסתלקותו המשיך לעולם שתי נשמות שנולדו בח"י אלול: מורנו הבעש"ט נ"ע בשנת **נחת**, וכ"ק אדמו"ר הזקן נ"ע בשנת **קהת**. סדר זה רמוז בפסוק (איוב ד, טז) "**דממה** וקול אשמע" – מהסתלקות המהר"ל עד לידת הבעש"ט יש **דממה** שנים, ומהסתלקות המהר"ל עד לידת אדמו"ר הזקן ישנן **קול** שנים.

במשל "המלך בשדה" לחודש אלול מובא שהמלך מראה "**פנים שוחקות**". ביטוי זה עולה בגימטריא **ישראל בעל שם טוב**. זוהי עבודתו של מורנו הבעש"ט, הרמוזה ביום לידתו ח"י באלול: להמשיך חיות ושמחה בעבודת התשובה של חודש אלול.

בְּאָהֳלֵי צַדִּיקִים

הרה"ק רבי פינחס מקוריץ
זיעוב"א | יומא דהילולא — י' אלול

פִּתְאֹם יבוא אליכם

פעם שהה רבי פנחס מקאריץ מאחת מעיירות השדה, לאחר תקופה בה לא ירדו גשמים. הבצורת הקשה הביאה רעב על יושבי העיירה, עד כדי פיקוח נפש. הרה"ק נודע בתפילתו ובכוחה הגדול ובכך שאינה שבה ריקם, ועל כן שמחו תושבי העיירה על שהגיע למחנם וחילו פניו שיתפלל בעדם לגשם. שעה הרה"ק לבקשת המון העם ויצא לרחובה של עיר, שם נשא תפילה בבקשה לגשמי ברכה. עוד הרה"ק מתפלל נתכסו השמים בעבים, ארובות השמים נפתחו וגשם עז ניתך ארצה. הרה"ק, שעמד תחת כִּפת השמים, נרטב עד לשד עצמותיו, ותלמידיו, שחששו לשלום רבם, הוצרכו להכניסו פנימה ולנגבו מהמים הרבים. בבית המדרש פנה הרה"ק לתלמידיו ואמר: מן הסתם תוהים אתם מדוע הוצרכתי להתפלל ברחובה של עיר, ולא פעלתי את פעולתי מתוך בית המדרש. אבן, יכולתי לעשות זאת, אך אם הייתי מתפלל בתוך בית המדרש היו חושבים אנשי העיירה שהתפללתי ולאחר זמן ירד גשם, ולא היו רואים שבו ברגע שנשאתי תפילה פִּתְאֹם הוריד ה' גשם. למה חשוב כל כך שיראו זאת? — סיים הרה"ק — כדי שיבינו שכך יבוא משיח, "פִּתְאֹם יבוא אל היכלו האדון אשר אתם מבקשים".

הסיפור מגלה שכל רצונו של הרה"ק רבי פנחס באמת הוא לזרז ולקרב את ביאת המשיח. גם כאשר הוא מתפלל לגשם שהעולם זקוק לו כדי להתקיים – ורבי פנחס אכן רוצה לתת לעולם את שחסר לו – הוא פועל להחדיר בעולם מודעות של משיח. כדי שאנשים יתפעלו מפתאומיות הפעולה וילמדו שכך תבוא הגאולה – כדאי אפילו להירטב עד מאד. באמת, כל דבר קשור למשיח, כפי שאמר הרבי – צריך "לחיות עם משיח". אין הכוונה להזניח דברים נחוצים אחרים, אלא רק לקשר הכל לתכלית.

הסיפור הולם את הרה"ק שהתפרסם במדת האמת, עליה עמל כל חייו ואליה חינך את חסידיו. בתפילתו מדגים הרה"ק לתושבי העיירה את כוחה של תפילת אמת – כאשר מתפללים מנקודת האמת אזי "עד מהרה ירוץ דברו". כתוב בחסידות שאמת היא בקו האמצעי, וכאשר זוכים להכנס לקו האמצעי נפעלים הדברים ללא עיכובים, "תיכף ומיד ממש". כך אומר הרבי שאם היינו מתפללים לה' וצועקים אליו "עד מתי?!" באמת – "צעק לבם אל הוי'" – באותו רגע, מיד, היה בא משיח, ככתוב "קרוב הוי' לכל קוראיו, לכל אשר יקראוהו באמת". זו הנקודה שרצה הרה"ק ללמד – נקודה חשובה, הקשורה להוראות הרבי "לחיות עם משיח" ולאופן בו יש לפעול להבאת המשיח.

יש משהו יפה מאוד במִלה "פִּתְאֹם": פתאומיות, פעולה "תיכף ומיד ממש", היא המשכה ישרה שצריכה לבוא דווקא מהכתר. מה הקשר של "פִּתְאֹם" לכתר? הפתעה שייכת לעל־מודע שבנפש, ספירת הכתר. הספירות מהכתר ולמטה – חב"ד (מושכל), חג"ת (מורגש), נה"י (מוטבע) – הן תחום המודע שבנפש, בו הדברים הידועים והבלתי מפתיעים. רק בכתו של הכתר, העל־מודע, להפתיע בפתע פִּתְאֹם.

מצדנו, עבודת ה'פתאם' היא עבודת התשובה, כאשר המהרהר בתשובה – באמת! – הופך "בשעתא חדא וברגעא חדא" מרשע גמור לצדיק גמור (לצד אמונתו באפשרות התשובה והגאולה המידית – **פתאם** נוטריקון "**פתי יאמין**" – אמונה שהיא הכלי לאמת, בסוד "איהו אמת, איהי אמונה" – זהר ח"ג קצח, ב). זו האתערותא דלתתא המביאה מלמעלה את גילוי המשיח הפתאומי, כפסק הרמב"ם (איש האמת): "סוף ישראל בסוף גלותן לעשות תשובה ומיד הן נגאלין".

מוסר ההשכל הוא שהראש שלנו צריך להיות מודע בכל מה שעוסקים לביאת המשיח "פתאם", ברגע אחד, וכדי לחשוף זאת לכולם כדאי אפילו להרטב עד לשד העצמות – שכל אחד יהיה מוכן להרטב כדי להביא את המשיח תיכף ומיד ממש.

"וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים"...

אי"ה ביום רביעי, אור לח"י אלול, תתקיים

התוועדות ח"י אלול המרכזית

עם מורנו ורבינו

הרב יצחק גינזבורג שליט"א

בשעה 20:30 בבית הכנסת "המרכזי" בכפר חב"ד

לפרטים נוספים ועדכונים: 0559612637

נערך ע"י תלמידים – לא מוגה. טל' – 054-8425801. לפניות ותגובות, לתרומות להוצאת העלון, ולקבלת העלון בדוא"ל: ozby208770@gmail.com

להאזנה לשיעורי וניגוני רבינו שליט"א: 079-9211452 או 02-5434297 – המספר פתוח ליידים כשרים. להצטרפות לקבלת השיעורים בדוא"ל פנו אל: itiel@pnimi.org.il